

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	SOŠ dopravná, Rosinská cesta 2, Žilina
4. Názov projektu	Prepojenie teórie s praxou – kvalitné vzdelávanie
5. Kód projektu ITMS2014+	312011ABU4
6. Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub finančnej gramotnosti a projektového myslenia v príprave na život – prierezové témy.
7. Meno koordinátora pedagogického klubu	Ing. Eva Rezníčková
8. Školský polrok	01.09.2020-31.01.2021
9. Odkaz na webové sídlo zverejnenia písomného výstupu	sosdza.sk

10.

Úvod

Pedagogický klub finančnej gramotnosti a projektového myslenia v príprave na život – prierezové témy, bude vytvorený učiteľmi všeobecno-vzdelávacích, odborných predmetov a OV, ktorí sa stretávajú s témou finančnej gramotnosti vo výučbe svojho predmetu, ako prierezovej témy. Klub bude fungovať počas školských rokov, od septembra 2020 do januára 2023 (spolu 25 mesiacov) a jeho udržateľnosť vychádza z koncepcie nového modelu SOŠ, ktorého súčasťou sú „riešiteľské rady“ tímov pre vzdelávacie oblasti ISCED 3A, ISCED 3C a pre odborné vzdelávanie a prípravu.

Spôsob organizácie: stretnutia 2 krát do mesiaca. Dĺžka jedného stretnutia: 3 hodiny.

Zrealizované stretnutia v období 09/2020-01/2021

September 2020 – 2 stretnutia, každé v trvaní 3 hod.

Október 2020 – 2 stretnutia, každé v trvaní 3 hod.

November 2020 - 2 stretnutia, každé v trvaní 3 hod.

December 2020- 2 stretnutia, každé v trvaní 3 hod.

Varianta klubu: pedagogický klub s výstupmi.

Zameranie pedagogického klubu:

Finančná gramotnosť je súbor znalostí, spôsobilostí a hodnotových postojov, nevyhnutných k tomu, aby človek bol finančne spôsobilý zabezpečiť svoje vlastné životné potreby a potreby svojej rodiny, rozumel problematike finančných produktov a služieb, orientoval sa v problematike rozpočtu, záväzkov v súvislostiach meniacej sa životnej situácie.

Súčasnú potrebu trhu práce vyžadujú absolventa s dostatočne rozvinutou finančnou gramotnosťou, samostatne sa rozhodujúceho, s primeraným analytickým, logickým a projektovým myslením.

Projektom sa v súčasnej dobe nazýva tvorivá úloha, ktorá má jasne definovanú štruktúru a pravidlá. Zároveň sa stretávame s tým, že aj na strane učiteľa, nie každý má dostatočne rozvinuté spôsobilosti plánovať si úlohy ako zmysluplné projekty, s reálnym produktom, chýba spolupráca a medzi-predmetová výučba, ktorá by umožnila zdieľať Best Practice z finančnej gramotnosti a z tvorby projektov v tejto oblasti.

Pedagogický klub sa bude zameriavať na rozvoj finančnej gramotnosti a projektového myslenia v rámci teoretického a odborného vzdelávania a prípravy na povolanie, ako prierezovej témy. Cieľom realizácie aktivít pedagogického klubu je zvýšenie odborných kompetencií pedagogických zamestnancov pre ďalšie zvyšovanie úrovne finančnej gramotnosti a projektového myslenia žiakov naprieč vzdelávaním.

Finančná gramotnosť je dôležitou (kľúčovou) schopnosťou žiaka a nevyhnutným predpokladom pre ďalší úspešný osobnostný a profesijný rast žiaka.

Pre úspešnú realizáciu finančného vzdelávania je najdôležitejšie porozumenie podstate finančnej gramotnosti. NŠFG (Národný štandard finančnej gramotnosti) definuje finančnú gramotnosť ako „schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom osvojiť si zodpovedné celoživotné finančné správanie.“ Medzinárodná štúdia PISA definuje finančnú gramotnosť ako znalosť a pochopenie finančných pojmov a rizík; sú to schopnosti, motivácia a sebadôvera využívať získané vedomosti za účelom vykonávania efektívnych rozhodnutí v celom rade finančných súvislostí s cieľom zlepšiť finančnú situáciu jednotlivca i spoločnosti, a tým im umožniť účasť na ekonomickom dianí.

V rámci činnosti pedagogického klubu sa chceme zaoberať najefektívnejšími metódami a stratégiami pre rozvoj finančnej gramotnosti.

Vychádzame z identifikovaných potrieb odborného vzdelávania a prípravy v tejto oblasti, ako sú:

- prakticky používať informácie z oblasti finančnej gramotnosti- v konkrétnych situáciách,
- aplikovať vedomosti o zákonitostiach, zásadách, procesoch, normách a všeobecných pojmoch z finančnej gramotnosti v širších súvislostiach,
- monitorovať, analyzovať, plánovať, organizovať a vyhodnocovať konkrétne pracovné postupy s ohľadom na efektívnosť, finančnú náročnosť a hospodárnosť.

Ďalšie činnosti, ktoré budú realizované v rámci pedagogického klubu:

- Tvorba Best Practice,
- Prieskumno-analytická a tvorivá činnosť týkajúca sa výchovy a vzdelávania a vedúca k zlepšeniu a identifikácii OPS,
- Výmena skúseností pri aplikácii moderných vyučovacích metód,
- Výmena skúseností v oblasti medzi-predmetových vzťahov,
- Tvorba inovatívnych didaktických materiálov,
- Diskusné posedia a štúdium odbornej literatúry,

Identifikovanie problémov v rozvoji finančnej gramotnosti žiakov a možné riešenia.

Stručná anotácia

Pedagogický klub finančnej gramotnosti a projektového myslenia v príprave na život– prierezové témy sa zaoberal nasledujúcimi témami:

- práca s odbornou literatúrou, analýza zdrojov,
- najnovšie metódy, techniky a prístupy v identifikácii problémov s nedostatočnou úrovňou finančnej gramotnosti a tvorby projektových úloh,
- práva a povinnosti spotrebiteľa,
- kritické myslenie vo finančnej gramotnosti,
- práca s informáciami- reklamácia,
- medzipredmetová výučba.

Kľúčové slová

Finančná gramotnosť, zvyšovanie úrovne kľúčovej kompetencie, inovatívne metódy, organizačné formy, zdieľanie skúseností, dobrá prax.

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu

Zámerom nášho výstupu je popísať aktivity zrealizované učiteľmi, členmi pedagogického klubu na zasadnutiach pedagogického klubu finančnej gramotnosti a projektového myslenia v príprave na život - prierezové témy.

Priblíženie témy:

Medzinárodná štúdia PISA definuje finančnú gramotnosť ako znalosť a pochopenie finančných pojmov a rizík; sú to schopnosti, motivácia a sebadôvera využívať získané vedomosti za účelom vykonávania efektívnych rozhodnutí v celom rade finančných súvislostí s cieľom zlepšiť finančnú situáciu jednotlivca i spoločnosti, a tým im umožniť účasť na ekonomickom dianí.

Ak učiteľ pochopí, čo finančná gramotnosť je, bude sa vedieť lepšie rozhodnúť, ako bude v škole realizovať finančné vzdelávanie, do akých predmetov ho začleniť a aké metódy vo výučbe bude uplatňovať. Úloha učiteľa v procese rozvoja finančnej gramotnosti-prierezovej témy, je kľúčová. Vo finančnom vzdelávaní je preto dôležité disponovať odbornými vedomosťami z oblasti financií. Nevyhnutná je aj schopnosť adekvátne používať základné ekonomické pojmy a vysvetľovať ich s prihliadnutím na jednotlivé vekové kategórie. Osvojenie si odborných pojmov však nemôžeme pokladať za cieľ finančného vzdelávania. Ten spočíva v **získavaní kompetencií** nevyhnutných pre zodpovedné finančné správanie v celoživotnej perspektíve. Odborné pojmy sú len jedným z prostriedkov pre napĺňanie týchto cieľov.

Projektové myslenie považujeme za súčasť procesu rozvoja finančnej gramotnosti, nakoľko práve prostredníctvom projektov žiak môže riešiť problémové úlohy z oblasti finančnej gramotnosti.

Tento spôsob je pre neho motivačný a prospešný pre jeho ďalší život.

Jadro:**Popis témy/problém****Problém:**

Slovenská republika sa zapojila aj do tretieho cyklu testovania finančnej gramotnosti v rámci medzinárodnej štúdie OECD PISA 2018. Finančná gramotnosť je doplnkovou doménou štúdie PISA, Slovensko sa dobrovoľne zapojilo do každého z doteraz realizovaných meraní finančnej gramotnosti (v rokoch 2012, 2015, 2018). Do testovania finančnej gramotnosti sa v poslednom cykle PISA 2018 zapojilo celkom 20 krajín, vrátane Slovenskej republiky, z toho 13 krajín OECD. Slovenská republika dosiahla vo finančnej gramotnosti v štúdii PISA 2018 výkon na úrovni 481 bodov, pričom priemer krajín OECD bol 505 bodov. Priemerné skóre slovenských žiakov sa tak nachádza pod priemerom zúčastnených krajín OECD. Porovnateľný výkon ako žiaci SR dosiahli

žiaci z Talianska. V rámci krajín OECD dosiahlo signifikantne nižší výkon ako Slovensko iba Čile. Z hľadiska trendov sme vo finančnej gramotnosti v PISA 2018 zaznamenali štatisticky významné zlepšenie výkonu slovenských žiakov (až o 36 bodov) oproti roku 2015. V porovnaní s rokom 2012, kedy bolo testovanie v oblasti finančnej gramotnosti realizované po prvýkrát, je skóre slovenských žiakov v roku 2018 o 11 bodov vyššie, čo však nepredstavuje signifikantný rozdiel. Znamená to, že výkon slovenských žiakov dosiahnutý v roku 2018 je na úrovni výkonu z roku 2012. Výkon slovenských dievčat a chlapcov bol v oblasti finančnej gramotnosti v PISA 2018 porovnateľný. V treťom cykle štúdie sa do rizikovej skupiny zaradilo 21,2 % slovenských žiakov, pričom v priemere krajín OECD túto skupinu tvorí 14,7 % žiakov. Žiaci patriaci do rizikovej skupiny nie sú schopní v základných súvislostiach riešiť a aplikovať v praxi otázky a problémy týkajúce sa financií. Ak porovnávame percentuálne zastúpenie slovenských žiakov v rizikovej skupine s predchádzajúcimi cyklami štúdie PISA, vidíme, že v roku 2018 bol percentuálny podiel žiakov zaradených do rizikovej skupiny o 13,5 percentuálneho bodu nižší ako v roku 2015 (34,7 %), pričom tento rozdiel je štatisticky významný. Problematiku považujeme za veľmi dôležitú z pohľadu úspešného uplatnenia sa absolventov na trhu práce a v celospoločenskom živote.

Záver:

Zhrnutia a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov

Zhrnutie v oblasti obsah finančnej gramotnosti, čiastkové kompetencie:

Finančná gramotnosť je súbor zručností potrebných k správne mu porozumeniu a interpretácii finančných informácií, smerujúcich k správne mu rozhodnutiu sa v oblasti financií. Jedná sa o dôležitú zručnosť, vďaka ktorej majú ľudia schopnosť správne ho rozhodnutia týkajúceho sa ich peňazí. Problém nedostatočnej finančnej gramotnosti má celoeurópsky charakter. Veľkému množstvu žiakov chýba systémové finančné vzdelávanie.

Uvedomujeme danú situáciu a tvrdíme, že efektívnym spôsobom ako učiť žiakov SOŠ finančnú gramotnosť je cez projektové vyučovanie, a teda prostredníctvom rozvoja podnikavosti. Výchova k podnikavosti je najmä o rozvoji kompetencie k podnikavosti ako kľúčovej kompetencie, a súvisí s rozvojom čiastkových kompetencií:

- kritické myslenie,
- iniciatíva, proaktivita,
- kreatívne myslenie, tvorivosť,
- strategické myslenie a plánovanie,
- leadership a tímová práca,
- sebarealizácia a sebahodnotenie s dôrazom na rozvoj silných stránok,
- flexibilita,

- vytrvalosť a zmysel pre zodpovednosť,
- prijímanie rizika.

Zhodli sme sa, že v rámci našich stretnutí by sme chceli hlbšie analyzovať tieto prístupy a implementovať ich do praxe.

Zhrnutie v oblasti práva spotrebiteľa :

Počas stretnutí sme sa zamerali na teoretické znalosti práv spotrebiteľa a na ich praktickú aplikáciu. Považujeme túto oblasť za zvlášť podstatnú pre žiaka a následne absolventa. Analyzovali sme odborné zdroje, ktoré nám priblížili základy správneho spotrebiteľského správania sa.

Diskutovali sme aj o neprijateľných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Pri nevýhodných zmluvách nám ochranu poskytuje Občiansky zákonník. Podľa Občianskeho zákonníka totiž platí, že spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Ide o tzv. neprijateľné podmienky. Sú to napríklad ustanovenia, ktoré musí spotrebiteľ plniť, aj keď nemal možnosť sa s nimi oboznámiť pred uzavretím zmluvy, alebo ustanovenia požadujúce zaplatenie neprimerane vysokej pokuty od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoju povinnosť. Neprijateľné podmienky sú neplatné. To znamená, že sa ich plnenia dodávateľ nemôže domáhať a spotrebiteľ nie je povinný ich plniť. V závere stretnutia sme ešte vytvorili prehľad vybraných práv spotrebiteľa a povinností predávajúceho, s ktorým v rámci predmetov žiakov informuje, a to prostredníctvom zadania problémovej úlohy alebo projektu.

Best Practice

Problémová úloha:

1.) Každý z nás má právo byť pred nákupom informovaný. Toto právo zahŕňa:

- informácie o vlastnostiach výrobku alebo charaktere služby;
- informácie o tom, ako výrobok použiť, zmontovať, udržiavať a skladovať; ako aj informáciu o prípadnom nebezpečenstve, ktoré môže vzniknúť z nesprávneho použitia;
- údaje o výrobcovi (alebo aj o dovozcovi a dodávateľovi);
- údaje o miere alebo množstve; údaje o cene;
- právo, aby mi bol výrobok predvedený, ak to jeho povaha umožňuje atď. Ak je to potrebné, predávajúci je povinný priložiť k výrobku aj návod (čo je bežné napríklad pri elektronike).

Nájdí odpovede na nasledujúce otázky:

Predávajúci ti odmietol predviesť výrobok, nakoľko nemá dostatok času na realizáciu ukážky. Ako by si zareagoval?

Predávajúci v procese reklamácie vyžaduje od teba originálny obal výrobku. Ako by si zareagoval?

Odporúčame vyššie uvedené vedomosti a princípy aplikovať v zmysle prierezového vzdelávania a rozvoja kľúčových kompetencií v každej zo vzdelávacích oblastí.

Zhrnutie v oblasti podpora projektového myslenia a finančnej gramotnosti prostredníctvom moderných metód výučby:

Heuristická metóda býva často charakterizovaná ako metóda učenia objavovaním. Žiakom sa nepredkladajú hotové fakty alebo výsledky, ale sú motivovaní, aby sami hľadali riešenia.

Metóda sprevádzania Reuvena Feuersteina podporuje zážitkové vzdelávanie, no zároveň pomáha v hľadaní správneho riešenia a ukazuje paletu možných smerov. Je vhodné aplikovať kombináciu uvedených metód.

Diskutovali sme aj o situačných metódach, ktoré majú veľmi blízko k životnej realite. Ich podstatou je riešenie istej problémovej situácie, ktorá je zrkadlom skutočnej udalosti, ako napríklad konflikt spotrebiteľa a prijímateľa služby. Žiaci používajú svoje vedomosti a zručnosti, skúsenosti, pracujú s informačnými zdrojmi, ale zohľadňujú aj svoje názory a postoje. Spoločne diskutujú o možných riešeniach, hľadajú ich výhody a nevýhody a rozhodujú sa, ktoré riešenie je za daných podmienok najlepšie. Táto metóda sa nám veľmi osvedčila pri riešení problémových prípadov vo vyučovaní finančnej gramotnosti. Dôležitá je podpora žiackeho objavovania a samostatného riešenia problémových situácií, no zároveň aj sprevádzanie, a teda priama podpora žiaka. Je tiež potrebné:

- Dávať žiakom kreatívne problémové otázky a úlohy, ktoré sa ich bezprostredne dotýkajú. Vybrať najvýhodnejšiu ponuku a svoj výber zdôvodniť.
- Nepredkladať žiakom k osvojeniu hotové riešenie, podporovať aktívne objavovanie efektívnych stratégií. Príklad: nevyrovnaný rozpočet. Úlohou je nájsť problém a predložiť niekoľko možností riešenia.
- Viesť žiakov k poznaniu, že každý problém má viacero možných riešení, ktoré sú ovplyvnené okolnosťami konkrétnej situácie, napr. finančnou situáciou celej rodiny, zamestnaním. Postaviť finančné vzdelávanie na zručnostiach potrebných pre praktický život.
- Zamerať sa na finančné situácie spojené so životom v domácnosti, napr. rodinný rozpočet, plánovanie dovolenky, plánovanie štúdia detí, poistenie auta.
- Pracovať s príkladmi, ktoré sú blízke bežnému životu žiakov.
- Presunúť vyučovanie zo školských lavíc do reálneho prostredia (vzdelávacie výlety, exkurzie), napr. do banky, do zmenárne, do obchodu, kde je možné porovnávať ceny rôznych balení výrobkov alebo výhodnosť nákupu, príp. marketingové triky.

Ako tretiu metódu sme analyzovali využitie IKT v rozvoji finančnej gramotnosti. Finančné vzdelávanie je možné realizovať prostredníctvom digitálnych technológií.

Odporúčame vyššie uvedené prístupy k aplikácii do výučby.

Priebežne sme hodnotili skúsenosti s implementovaním dobrej praxe do vyučovania.

Diskutovali sme ale aj o možnostiach ďalších techník na aplikáciu, zhodli sme sa tiež na užitočnosti techník Divadlo- fórum, Dramatický celok, ale aj na metódach čítania s porozumením ako Čítanie s otázkami alebo Čitateľské listy.

- zaoberali sme sa využitím didaktickej hry v podpore tejto témy, napr. tvorba jednoduchých krížoviek (práca s pojmami),

- využitie diskusie k podpore témy: správne naplánovanie diskusie, cieľ, materiály. Ak má diskusia priniesť nové poznanie je potrebné:

1. stanoviť kľúčovú otázku,
2. ciele pracovať so všetkými javmi, ktoré súvisia s kľúčovou otázkou,
3. prebrať všetky + a – uvedených riešení.

Diskusia má potenciál byť motivujúcou pre žiaka, umožňuje rozvíjať názory, postoje a hodnoty, a to aj v oblasti práv spotrebiteľa.

Zhrnutie v oblasti Best Practice v oblasti rozvoja finančnej gramotnosti:

Na základe diskusie a práce so zdrojmi sme vytvorili prehľad návrhov a dobrej praxe vhodnej pre aplikáciu do edukačného prostredia.

Identifikácia nedostatočnej finančnej gramotnosti sa musí riadiť štandardom NŠFG, ktorý vymedzuje šírku poznatkov, zručností a skúseností v oblasti finančného vzdelávania a manažmentu osobných financií, z ktorého vyplýva, že absolvent strednej školy (vyššieho sekundárneho vzdelávania) by mal byť schopný:

- nájsť, vyhodnotiť a použiť finančné informácie,
- poznať základné pravidlá riadenia financií,
- rozoznávať riziká v riadení financií,
- stanoviť si finančné ciele a naplánovať si ich dosiahnutie,
- rozvinúť potenciál získania vlastného príjmu a schopnosť šoriť,
- efektívne používať finančné služby,
- plniť svoje finančné záväzky,
- zveľaďovať a chrániť svoj aj zverený majetok,
- porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny, podniku,
- hodnotiť úspešnosť vlastnej sebarealizácie, inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností,
- porozumieť základným pojmom v jednotlivých témach,
- orientovať sa v oblasti finančného trhu (Národná banka Slovenska, komerčné banky, poisťovne, finanční sprostredkovatelia a ostatné finančné inštitúcie),
- orientovať sa v problematike ochrany práv spotrebiteľa a byť schopný tieto práva uplatňovať,
- ovládať práva, povinnosti, klady a riziká osoby fungujúcej ako podnikateľ,

- zostaviť a prezentovať vlastný podnikateľský zámer, myslieť strategicky, analyzovať a riešiť problémy

Zhodujeme sa na kladení dôrazu v oblasti praktického využitia poznatkov a prepojenie učiva s realitou, a teda nielen na nadobudnutie teoretických vedomostí.

Za kľúčové považujeme témy:

Finančná zodpovednosť spotrebiteľov; Plánovanie, príjem a práca; Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov; Úver a dlh; Sporenie a investovanie, Riadenie rizika a poistenie.

V rámci analytického procesu využívame prehľad čiastkových kompetencií na identifikáciu a hodnotenie úrovne finančnej gramotnosti.

Odporúčame vyššie uvedené prístupy k implementácii do vzdelávacieho procesu.

Príloha: pracovný list, ukážka praktickej úlohy – Best practice

Spotrebiteľské práva – predaj na diaľku

1. Spotrebiteľ má právo byť informovaný pred uzavretím zmluvy

- Vlastnosti výrobku
- Charakter služby
- Kontakt na predávajúceho
- Údaje o cene a o všetkých poplatkoch a nákladoch
- Platobné podmienky a dodacie podmienky
- Informácie o možnostiach odstúpenia od zmluvy

Uvedené informácie musia byť poskytnuté aj na trvalom nosiči (e-mail, listina a pod.) a to najneskôr spolu s potvrdením o uzavretí zmluvy pri dodaní tovaru.

2. Ak spotrebiteľ nebol poučený o ďalších poplatkoch či iných nákladoch, nie je povinný tieto náklady a poplatky nad rámec ceny zaplatiť.

Vysvetlite pojem „internetová pasca“:

—
Stretli ste sa už s pojmi?

Registrácia zadarmo - „s povinnosťou platby“

Vysvetlite rozdiely medzi uvedenými pojmami

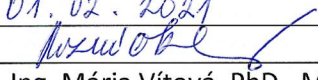
Odstúpiť od zmluvy bez udania dôvodu môžete do (vyberte správnu odpoveď):

- a.) 10 dní
- b.) 14 dní
- c.) 20 dní

V akom prípade sa táto lehota predĺži na 12 mesiacov a 14 dní?

V závere chceme oceniť- podčiarknuť vysoko pozitívny vplyv zasadnutí pedagogických klubov na zvýšenie úrovne a rozšírenie kompetenčného profilu pedagogických zamestnancov našej školy.

Ďakujeme za túto možnosť.

11. Vypracoval (meno, priezvisko)	Ing. Eva Rezníčková
12. Dátum	01. 02. 2021
13. Podpis	
14. Schválil (meno, priezvisko)	Ing. Mária Vítová, PhD., MBA
15. Dátum	02. 02. 2021
16. Podpis	